

Průvodce
PROGRAMY PRO TŘÍDY A JEJICH PEDAGOGY

Kontakt

P-centrum, CPPT, o. p. s.

Plachého 6, 301 00 Plzeň

telefon: 377 220 325

mobil: 731 183 394

email: prevence@cppt.cz

www.cppt.cz

www.kotva.cppt.cz

Osobně se vám můžeme věnovat po předchozím objednání. Pokud byste se nedovolali, pošlete prosím SMS, e-mail nebo zanechte vzkaz na záznamníku, kontaktujeme vás pro sjednání termínu.

Obsah

PROGRAM VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE	3
Základní informace.....	3
Co je cílem programu?	4
Jak program probíhá?.....	4
Jak je zapojen učitel?.....	5
Co obnáší součinnost školy?.....	5
Jak vypadá naše práce?	6
Jaká má program omezení?	7
Koho informovat?.....	8
Tematické okruhy a témata programu	8
1. Stupeň ZŠ.....	8
2. Stupeň ZŠ.....	10
PROGRAM SELEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE	13
Základní informace.....	13
Co je cílem programu?	13
V jaké situaci se na nás můžete obrátit?	13
Ve kterých konkrétních situacích se na nás pedagogové obrazejí?	14
Jak program probíhá?.....	15
Jak vypadá naše práce?	15
Mapování vztahů.....	15
Postup při šikaně	16
Co se osvědčuje pro účinnost programu?	16
Jaká má program omezení?	18
Práva účastníků programu pro školy a pedagogy.....	19
Pravidla pro podání a vyřízení stížností	20
P-centrum, CPPT, o. p. s.....	21

PROGRAM VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Základní informace

Jedná se o preventivní program, který je určen **běžným** třídním kolektivům, **bez rozdělování na méně či více rizikové**. Obsahová náplň programu by měla doplňovat realizaci Minimálního preventivního programu školy, školního vzdělávacího programu a preventivní strategii školy. Propojení programu s výukou a dalšími preventivními aktivitami školy umožní, aby bylo preventivní působení účinné a soustavné.

- Cílem programu je prevence rizikového chování a podpora životních dovedností žáků a současně podpora učitelů v práci s třídním kolektivem.
- Program je určen žákům a učitelům 1. a 2. stupně základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, středních škol a učilišť.
- Program je realizován v průběhu jednoho školního roku.
- Program se skládá minimálně ze tří až čtyř setkání. V rámci jednoho setkání se uskuteční 1 -2 vyučovací hodiny (na 1. stupni ZŠ), 2 – 3 vyučovací hodiny (na 2. stupni ZŠ a SŠ) práce s třídním kolektivem a dvě (na 1. stupni ZŠ jedna) 45 minutové konzultace pro učitele před a po práci se třídou. Součástí programu je vstupní a výstupní schůzka s třídním učitelem.
- Program je určen vždy pro jednu školní třídu a jednoho pedagoga.
- Podmínkou realizace programu je aktivní podílení se učitele na práci se třídou, její příprava a reflexe.
- Program je realizován ve škole nebo v prostorách P – centra.
- Program je certifikován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (08/14/1/CE).
- Program je zpoplatněn dle platného ceníku služeb Centra protidrogové prevence a terapie, o. p. s.

Co je cílem programu?

Cílem práce se třídou je, aby žáci dokázali získané dovednosti a znalosti využít dlouhodobě ve svém každodenním životě. Program není úzce zaměřen pouze na formy rizikového chování, ale zahrnuje komplexnější působení na sebezvoj žáků na úrovni komunikační i vztahové. Jeho cílem je i podpora životních dovedností u žáků. Prostřednictvím aktivit programu jsou podporováni v získávání adekvátních znalostí, vědomostí, dovedností a kompetencí v sociální a intrapsychické oblasti (schopnost čelit tlaku, rozvoj komunikačních dovedností, zlepšení sebeuvědomování, schopnost obstát v kolektivu atd.), zaměřuje se na podporu postojů směřujících ke zdravému způsobu života.

Program podporuje implementaci aktivit zaměřených na předcházení vzniku a rozvoje rizikového chování do běžné výuky tak, aby k preventivnímu působení na žáky docházelo v co nejširších souvislostech a na více úrovních.

Díky aktivnímu podílení se učitele na programu jsou zohledněna specifika daného třídního kolektivu a školního prostředí a prevence se tak stává přirozenou součástí školní práce. Učitel má možnost si díky intenzivní spolupráci s lektorem osvojit zásady efektivního preventivního působení a podpořit tak své profesní kompetence v oblasti prevence rizikového chování.

Jak program probíhá?

Obsah programu reaguje na kulturní, sociální, zdravotní a vzdělávací specifika zapojené třídy a je přizpůsoben potřebám zapojeného učitele. Pro každou třídu je ve spolupráci s pedagogy zvolen okruh témat a jejich rámcová náplň, vždy je jasně stanoven cíl, kterého má být dosaženo v rámci jednotlivého bloku.

Program není primárně zaměřen diagnosticky. V případě, že lektor vyhodnotí situaci ve třídě nebo u jednotlivce jako přesahující rámec programu všeobecné prevence a zároveň ohrožující jednotlivce nebo skupinu, projedná se zapojeným učitelem možnosti další práce se třídou, případně společně vyvolají jednání s vedením školy.

Součástí programu je i nabídka dalších služeb v našem nebo jiném zařízení pro jednotlivce i skupinu a předání kontaktů pro řešení eventuálních náročných a krizových situací.

Jak je zapojen učitel?

Konzultace učitele s lektorem slouží k přípravě na práci se třídou (cíl, obsah, aktivity, formy práce, informace atd.) a následně k jejímu rozboru (naplněnost cílů, vhodnost aktivit a forem, reakce žáků, zpětná vazba lektora atd.). Podíl zapojení učitele a lektora je domlouván na konzultaci a může se na jednotlivých hodinách programu různit. Součástí konzultací je průběžné hodnocení účinnosti programu, jeho propojení s Minimálním preventivním programem školy.

Samotnému programu předchází setkání s třídním učitelem, popř. školním metodikem prevence a lektorem programu. Zde je definována spolupráce, role jednotlivých účastníků (zapojení učitele do přímé práce se třídou), cíle spolupráce a očekávání ze strany školy. Dále jsou konzultovány obsah, témata a struktura programu, specifikace zapojené třídy.

Po skončení práce s třídním kolektivem proběhne výstupní schůzka lektora a zapojeného učitele, popř. školního metodika prevence - je vyhodnocena spolupráce a předána doporučení pro práci se třídou a závěrečná zpráva o průběhu programu.

Doporučujeme zapojit do realizace programu třídního učitele. Díky programu může být v intenzivním kontaktu se svou třídou, prohloubit vztah s žáky a dobře navázat na aktivity programu v další práci se třídou např. při třídnických hodinách.

Co obnáší součinnost školy?

Aby program proběhl v souladu s dohodou a cíli programu, je nezbytná součinnost školy a všech zapojených učitelů.

Součinností rozumíme:

- **komunikaci s vedením školy**

Spolupráce je sjednávána se školním metodikem prevence, který předává informace o programu vedení školy.

- **informování lektora**

Příjemce služby (kontaktní nebo jiná pověřená osoba) je povinen před každým blokem informovat lektora o stavu třídy, důležitých změnách a okolnostech, které se dotýkají realizace programu (např. změna třídního učitele, zdravotní, psychická, sociální specifika žáků a kolektivu, změny ve složení třídního kolektivu).

- **dostatečný počet žáků na bloku**

Proto, aby byl program smysluplný, je nutné, aby se bloku účastnila většina žáků ze zapojené třídy. V případě nepřítomnosti většího počtu žáků (více jak 50%) informuje zástupce školy lektora a je sjednán jiný termín bloku. V případě nepředvídané nepřítomnosti žáků je možné zrušit termín v den jeho konání.

- **vhodné prostorové zázemí**

Třída/prostor, kde program probíhá, umožňuje vytvoření komunitního kruhu, ve třídě se nepohybují osoby nezapojené do programu.

Na celou dobu konzultace je zajištěna volná místnost/třída, kde může učitel s lektorem nerušeně pracovat.

- **zájem o průběh programu**

Vedení školy umožní zapojenému učiteli účastnit se všech bloků programu, konzultací a vstupní a výstupní schůzky. Bez těch není možné program realizovat.

Jak vypadá naše práce?

Program je interaktivní, využívá skupinových procesů a dynamiky. K usnadnění verbálních sdělení, reflexí, diskuse, sdílení ve skupině se využívá neverbálních, výtvarných, aktivačních technik, práci s modelovými situacemi, zpětné vazby, atp. Předpokladem je aktivní zapojení účastníků. Aktivní účast, iniciativa a spontánní výměna názorů zvyšují pravděpodobnost úspěšnosti preventivního programu. Lektori programů vystupují spíše v roli iniciátorů a moderátorů nežli přednášejících.

Metody práce zohledňují věk účastníků, jejich schopnosti a možnosti, danou situaci. V metodice programu nevyužíváme prostředků, které se výzkumy v dané oblasti ukázaly jako neúčinné. Jednostranné a zjednodušující informace (např. zdůrazňující pouze negativní účinky drog), odstrašování, zakazování, moralizování, přehánění následků rizikového chování může být škodlivé jak pro účastníka programu, tak pro důvěryhodnost samotného programu u dané cílové skupiny.

Jaká má program omezení?

Program pro běžné třídní kolektivy je aktivitou všeobecné primární prevence, tj. jedná se o „plošné“, univerzální působení.

Programem není možné ovlivnit:

- situaci ve třídě, ve které je identifikována zvýšená míra rizikových faktorů (třída s narušenými vztahy mezi žáky, normami, s žáky užívajícími návykové látky).
- rodinné prostředí jeho účastníků (např. nespolupracující rodiče konkrétního žáka).
- individuální obtíže jeho účastníků (např. kázeň konkrétního žáka).
- situaci ve třídě, kde je podezření na šikanu.

Pokud je ve třídě přítomno výše uvedené, je třeba se zaměřit přímo na odstranění či zmírnění konkrétního rizikového faktoru, zmírnění nebo zastavení dalšího progresu konkrétního projevu rizikového chování. V takovém případě jsou nabídnuty další služby v našem nebo jiném zařízení pro jednotlivce i skupinu a předány kontakty pro řešení případných náročných a krizových situací.

Program nelze realizovat:

- se třídou, která není cílovou skupinou služby (třída, kde je podezření na šikanu; třída, kde jsou projevy rasismu apod.).
- v případě, že zapojený pedagog nebo škola odmítají aktivní spolupráci a principy spolupráce s P-centrem.

Žádoucí změny nelze realizovat bez aktivního zapojení osob, které je požadují a jichž se týkají. Opakované nedodržování sjednaných podmínek spolupráce, které vylučuje prospěšnost zapojení do programu, může být důvodem pro ukončení spolupráce.

- v případě rozporu přání zájemce o službu s principy služby, etickým kodexem pracovníka či platnou legislativou (např.: klient žádá osobní či citlivé údaje o jiném klientovi či pracovníkovi).
- v prostorách P-centra pokud jsou ve třídě žáci s omezením hybnosti na elektrickém vozíku (prostory P-centra nejsou bezbariérové, bezmotorový vozík je možné vynést).

Koho informovat?

Doporučujeme rodiče nově zapojených žáků seznámit s programem a jeho obsahem. Nabízíme možnost prezentovat program rodičům na třídním aktivu.

O zapojení do programu informuje žáky škola.

Tematické okruhy a témata programu

Pro jednu třídu si zvolte tematický okruh, kterému se bude program věnovat. Obsahem vstupní schůzky s lektorem programu bude výběr konkrétních témat. (V souladu s potřebami třídy a Minimálním preventivním programem školy.) Osvědčuje se, pokud se sami žáci podílí na výběru témat programu.

1. Stupeň ZŠ

ŽÁDNÝ MUŽ PŘES PALUBU – všímáme si všech členů posádky

Cílem okruhu je nácvik všímavosti ke spolužákům, ochoty přizpůsobit se, umění ustoupit, schopnosti tolerovat a respektovat druhé.

- Respekt
- Všímavost
- Bezpečí
- Tolerance
- Přijetí jinakosti
- Práce s odlišnými schopnostmi a potřebami

TÁHNEME ZA JEDEN PROVAZ – chceme se domluvit

Cílem bloku je uvědomění si vlastní role ve skupině, praktický nácvik asertivního dialogu, utváření zdravých komunikačních strategií.

- Nácvik jemnějších komunikačních dovedností
- Schopnost slyšet názor druhého
- Domlouvání se
- Spolupráce
- Schopnost přizpůsobit se
- Role ve skupině, jejich různorodost a potřeba

DRŽ KORMIDLO – bezpečně a zdravě online

Cílem okruhu je uvědomění si pozitiv, nebezpečí a dopadů virtuálních prostředků na běžný život a vztahy.

- Internet
- Virtuální hry
- Reálný X virtuální svět
- Bezpečné sdílení informací
- Bezpečný pohyb ve virtuálním světě
- Rizika virtuálního světa
- YouTube, Facebook a sociální sítě
- Nelátková závislost, Netolismus
- Komunikace ve virtuálním světě
- Virtuální realita a volný čas

MOŘE EMOCÍ – všímáme si a poznáváme svoje pocity

Cílem okruhu je věnovat se existenci emocí a jejich významu v našem životě.

- Emoce
- Význam emocí v životě
- Změny emocí
- Projevy emocí
- Práce s emocemi
- Pozornost vůči vlastním pocitům
- Porozumění individuálnímu prožívání
- Zvládání emocí

- sebepoškozování

MOŘSKÁ NEMOC – učíme se zodpovědnému rozhodování

Cílem okruhu je podpora zdravého životního stylu s důrazem na adiktologickou problematiku (především na látkové závislosti).

- Závislost
- Látková x nelátková závislost
- Přirozená X patologická závislost
- Cukr
- Energetické nápoje
- Alkohol, nikotin, THC...
- Příčiny užívání návykových látek

2. Stupeň ZŠ

JÁ A LIDÉ KOLEM MĚ

Témata se zaměřují na rozvoj sociálních a intrapsychických dovedností, prevenci rizikových zdravotních návyků a interpersonálního agresivního chování (především šikany).

- Hodnoty
- Mezilidské vztahy
- Sebeovlivnění
- Sebevědomí
- Důvěra a sebedůvěra
- Vztahy ve třídě
- Vztahy se spolužáky v kyberprostoru
- Třídní pravidla
- Bezpečné klima ve třídě

JÁ A SPOLEČNOST

Témata jsou zaměřena na rozvoj kompetencí a dovedností v sociální oblasti s důrazem na komunikační dovednosti a dovednosti rozhodování. Důraz je kladen na praktické osvojení dovedností a podporu v utváření asertivních a zdravých komunikačních strategií.

- Jak řešit konflikt

- Tolerance
- Manipulace
- Asertivní jednání
- Předsudky a stereotypy
- Diskriminace
- Xenofobie
- Rasismus
- Extremismus
- Virtuální komunikace

JÁ A ZODPOVĚDNÉ ROZHODOVÁNÍ

Okruh témat se zaměřuje na podporu zdravého životního stylu s důrazem na adiktologickou problematiku (užívání návykových látek, nelátkové závislostní chování) a podporu utváření postojů směřující k zodpovědnému rozhodování o vlastním životě. Téma závislosti je nahlíženo v kontextu biopsychosociálního modelu.

- Zdraví psychické, fyzické, sociální, duševní
- Zdraví životní styl
- Volný čas
- Závislost
- Příčiny závislosti
- Psychická a fyzická závislost, fáze závislosti, abstinenční syndrom
- Látková/nelátková závislost
- Příčiny užívání drog
- Postoj k drogám
- Legislativa a drogová problematika
- Legální, nelegální drogy
- Systém péče o uživatele služeb
- Nová náboženská hnutí - sekty
- Virtuální drogy
- Gambling
- Netolismus

JÁ A TY

Cílem okruhu je umožnit otevřenou diskuzi na témata týkající se partnerství, sexuality a ochrany reprodukčního zdraví. Seznámit se s možnými zdroji informací k této problematice, případně uvést na pravou míru desinformace.

- Partnerské vztahy
- Sexualita
- Intimita
- Menstruační cyklus
- Antikoncepce
- Reprodukční zdraví
- Sex
- Sex a internet, mýty o sexualitě
- Pohlavně přenosné choroby
- Sexuálně rizikové chování
- Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti

PROGRAM SELEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Základní informace

Jedná se o program, který je určen pro třídní kolektivy, které čelí změně vnějších podmínek, nebo pro takové, kde je potřeba větší podpory kvůli sociálnímu nebo zdravotnímu znevýhodnění. Dále pro ty kolektivy, kde pedagogové zjistili přítomnost rizikového chování, nebo se dá takové chování předpokládat.

- bezplatný
- je kontinuální (realizovaný formou několika na sebe navazujících setkání)
- je interaktivní (předpokládá aktivní zapojení žáků a jejich pedagogů)
- Program je certifikován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (08/14/2/CE).

Co je cílem programu?

Cílem je předcházení, zmírnění či odstranění konkrétních obtíží třídy zejména v souvislosti s rizikovým chováním a/nebo podpora dobrého fungování kolektivu a jeho členů. Program je obecně zaměřen na posílení pozitivního klimatu ve třídě, zkvalitnění spolupráce, zvýšení tolerance mezi žáky, rozvoj dovedností užitečných pro řešení problémových situací a konfliktů.

V jaké situaci se na nás můžete obrátit?

Program je určen zejména pro takové třídy, kde je větší pravděpodobnost problémů v komunikaci mezi žáky i s pedagogy, popř. zvýšený počet žáků se specifickými potřebami, se sníženou odolností vůči manipulaci. Dále pro takové třídní kolektivy, ve kterých se vyskytly potíže ve vztazích mezi žáky, je přítomno urážení, ztížená komunikace mezi žáky a pedagogem, případně záškoláctví, užívání návykových látek, gambling, netolismus apod. Probíhá za aktivního zapojení pedagoga.

Ve kterých konkrétních situacích se na nás pedagogové obracejí?

„Od září bude ze stávajících dvou pátých tříd jedna šestá. Chci žákům pomoci zvládnout takovou změnu co nejsnáze... .“

„Rád(a) bych pomohl(a) žákům, kterým se změní třídní učitelk(a)... .“

„Zdá se mi, že děti v mé třídě došly do věku, kdy by pro ně bylo užitečné získat ucelené informace o návykových látkách, závislostech ve všech jejich formách. V naší lokalitě je tohle téma obzvlášť aktuální... .“

„Mám ve třídě děti se specifickými potřebami, rád(a) bych posílil(a) schopnost žáků tolerovat ostatní členy skupiny, snáz komunikovat i přes různé postoje, neubližovat si... .“

„Třída se má rozrůst o žáka se specifickými vzdělávacími potřebami, mám obavy, jak jej spolužáci přijmou, rád(a) bych se inspiroval(a) a poradil(a) o možnostech práce s dětmi... .“

„Někteří naši žáci se pohybují v rizikovém prostředí a doma nemají dost podpory... .“

„Žáci v mé třídě se ponižují, ubližují si. Chci s nimi začít systematicky pracovat na odstranění takového chování... .“

„Někteří naši žáci experimentují s návykovými látkami, rád (a) bych, aby dostali ucelené informace o rizicích, uvítám tipy jak téma dostat do výuky napříč vyučovacími předměty... .“

„V mé třídě jsou žáci, kteří nadužívají nová média, tráví příliš mnoho času na internetu, sociálních sítích, hraním PC her...rád(a) bych s nimi pracoval(a) na tématu závislosti... .“

„Mám ve třídě žáky, kteří se chovají sexuálně rizikově... Potřebuji konzultaci a tipy pro práci s nimi na tomto tématu... .“

Jak program probíhá?

1. Nejprve **se setkají lektori programu se zástupcem školy** (třídním učitelem, školním metodikem prevence, popř. vedením školy). Na této schůzce si vzájemně **vyjasňujeme: cíle, podmínky spolupráce**, možnosti služby. Pedagog popíše situaci ve třídě a konkrétní očekávání změny; pracovníci předají informace nezbytné pro zdárný průběh služby; v případě shody je dojednána spolupráce, formulována konkrétní zakázka.
2. **Škola informuje rodiče** o zapojení žáků do programu.
3. Následuje samotná práce s třídním kolektivem a zainteresovaným pedagogem. Ta zahrnuje minimálně **3 setkání** - (rozsah min. 90 - 135 minut/1 setkání). Pedagog (zpravidla třídní učitel) se aktivně účastní každého setkání. Jako užitečné se ukazují konzultace nad přípravou a průběhem programu mezi lektorem a pedagogem. Konzultace jsou zpravidla realizovány před a po programu.
4. Po ukončení programu s třídním kolektivem probíhá **závěrečná hodnotící schůzka (výstupní konzultace)** se zainteresovanými pedagogy. Zde je zhodnocena spolupráce, naplnění cílů, jsou předána doporučení pro další práci se třídou (písemně ve výstupní zprávě o realizaci).
5. Program probíhá v prostorách P-centra, pokud není dohodnuto jinak. Na jednotlivá setkání děti přivádí a odvádí **třídní učitel** (popř. zainteresovaný pedagog). Ten je **po celou dobu přítomen**.

Jak vypadá naše práce?

Cíleně využíváme skupinových procesů a dynamiky. Prostředkem k naplnění cíle je diskuse, zpětná vazba, sdílení ve skupině, verbální sdělení, neverbální, výtvarné a aktivizační techniky, práce s modelovými situacemi, atp. Metody práce přizpůsobujeme účastníkům programu vzhledem k jejich věku, schopnostem a možnostem, dané situaci.

Mapování vztahů

Vztahy ve třídě mapujeme ke zjištění úrovně koheze a emoční atmosféry ve třídě. Mapování může předcházet programu, vlastní práci se třídou. Využíváme

metod standardizované a nestandardizované sociometrie. Zmapování **důrazně doporučujeme při podezření na šikanu**. Zmapování situace ve třídě bez následné práce s ní neslouží k řešení problémů třídy, pouze k vyjasnění či zpřesnění pohledu na situaci.

Postup při šikaně

Při potvrzení podezření na šikanu nabízíme konzultace při následném vedení rozhovorů s žáky při jejím prošetření a následném řešení (tedy v kterékoli fázi řešení šikany). Po vyřešení situace může být součástí návazné práce se třídou program selektivní primární prevence. (Tento postup je v souladu s Metodickým pokynem k prevenci a řešení šikanování MŠMT.)

Co se osvědčuje pro účinnost programu?

- Čím konkrétněji se vám v úvodu podaří popsat požadovanou změnu, tím je spolupráce efektivnější.
- Čím intenzivnější je spolupráce mezi vámi a lektory, tím lépe se daří naplnit stanovené cíle (komunikace o aktuálním dění, konkrétních projevech rizikového chování, změnách ve třídě a nad nově vzniklými situacemi, které mají nebo mohou mít vliv na vztahy a chování žáků ve třídě – např. nový žák, aktuální spory mezi žáky, porušení školního řádu).
- Čím více se vám daří být v programu aktivní, sdělovat žákům vaše postřehy, nápady, zpětné vazby, tím více posilujete důležitost práce na změně, tím transparentnější je pro žáky celý proces i vy sami.
- Čím lépe jsou žáci předem seznámeni s programem a jeho možným přínosem, tím více pak může růst jejich ochota k zapojení se do této změny.
- Čím více rozumíte tomu, co se děje (ve třídě na programu i mimo něj), tím lépe vám bude v roli učitele a tím větší oporou budete své třídě. Proto se nebojte zeptat.
- Čím trvalejší změny chcete ve vztazích a klimatu dosáhnout, tím více prostoru (nejde jen o čas) je třeba věnovat práci se třídou i po skončení programu.

- Čím více se daří udržet pozornost u práce na změně (není rušena organizačními záležitostmi, omluvenkami,...), tím intenzivnější je kontakt mezi účastníky i s tématem.

Aby program proběhl v souladu s dohodou a cíli programu, je nezbytná součinnost školy a všech zapojených učitelů.

Součinností rozumíme:

- **komunikace s vedením školy**

Spolupráce je sjednávána se školním metodikem prevence popř. zástupcem vedení školy.

- **informování lektora**

Příjemce služby (kontaktní nebo jiná pověřená osoba) je povinen před každým blokem informovat lektora o stavu třídy, důležitých změnách a okolnostech, které se dotýkají realizace programu (např. změna třídního učitele, zdravotní, psychické, sociální specifika žáků a kolektivu, změny ve složení třídního kolektivu).

- **dostatečný počet žáků na bloku**

Proto, aby byl program smysluplný, je nutné, aby se bloku účastnila většina žáků ze zapojené třídy. V případě nepřítomnosti většího počtu žáků (více jak třetina) informuje zástupce školy lektora. Společně zváží smysluplnost programu pouze pro část třídy, může být sjednán i jiný termín bloku. V případě nepředvídané nepřítomnosti žáků je možné zrušit termín v den jeho konání.

- **vhodné prostorové zázemí**

Třída/prostor, kde program probíhá, umožňuje vytvoření komunitního kruhu, ve třídě se nepohybují osoby nezapojené do programu. Na celou dobu konzultace je zajištěna volná místnost/třída, kde může učitel s lektorem nerušeně pracovat.

- **zájem o průběh programu**

Vedení školy umožní zapojenému učiteli účastnit se všech bloků programu, konzultací, vstupní a výstupní schůzky. Bez těch není možné program realizovat.

Jaká má program omezení?

Programem není možné ovlivnit:

- rodinné prostředí jeho účastníků (např. nespolupracující rodiče konkrétního žáka);
- individuální obtíže jeho účastníků (např. kázeň konkrétního žáka, pokud má být program orientován na spolupráci mezi žáky);
- situaci ve třídě, kde je podezření na šikanu, není možné ovlivnit pouze programem. Programu musí předcházet prošetření a vyřešení situace, udělení výchovných opatření (v případě potřeby nabízíme metodickou pomoc při řešení, viz výše) a následovat práce pedagogů se třídou.

Dále nelze očekávat, že program vyřeší:

- obtíže v komunikaci a spolupráci s nepřítomnými pedagogy.
- ty problémové situace a jevy, které nejsou předem popsány, ani že zajistí trvalou „bezproblémovost“ třídy.

Program nelze realizovat:

- se třídou, která není cílovou skupinou služby (třída, kde není vyřešená šikana; třída, kde jsou projevy rasismu, třída MŠ apod.).
- v případě, že zapojený pedagog nebo škola odmítají aktivní spolupráci a principy spolupráce s P-centrem.

Žádoucí změny nelze realizovat bez aktivního zapojení osob, které je požadují a jichž se týkají. Opakované nedodržování sjednaných podmínek spolupráce, které vylučuje prospěšnost zapojení do programu, může být důvodem pro ukončení spolupráce.

- v případě rozporu přání zájemce o službu s principy služby, etickým kodexem pracovníka či platnou legislativou (např.: klient žádá osobní či citlivé údaje o jiném klientovi či pracovníkovi).
- v prostorách P-centra pokud jsou ve třídě žáci s omezením hybnosti na elektrickém vozíku (prostory P-centra nejsou bezbariérové, bezmotorový vozík je možné vynést).

Práva účastníků programu pro školy a pedagogy

V plném rozsahu podléhají Listině základních práv a svobod, jako součásti Ústavního zákona č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. České republiky.

Každý účastník programu má právo:

1. Na poskytnutí služeb bez ohledu na osobní, sociální a kulturní charakteristiky.
2. Na důstojnost, respekt a bezpečí po celou dobu poskytování služeb.
3. Být způsobem přiměřeným svému věku a schopnostem srozumitelně informován o filosofii, průběhu a metodách použitých při poskytování služeb i případných omezeních těchto služeb.
4. Na informace týkající se aktuálních pravidel a změn služeb a spolurozhodovat v maximální možné míře o službách, které jsou jim poskytovány.
5. Na ochranu při nakládání s jejich osobními a citlivými údaji v souladu se zákony České republiky.
6. Znat vymezení zodpovědnosti členů týmu PC a jejich vzdělání.
7. Na podporu a pomoc v případě předčasného ukončení služeb z jakéhokoli důvodu a na informace o jiných vhodných službách.
8. Na ochranu před využíváním či zneužíváním vlastní osoby a svých blízkých ve prospěch organizace nebo jejích zaměstnanců.
9. Na soukromí své i svých blízkých, na nezasahování do soukromého života, rodiny a domova.
10. Obdržet písemný záznam či závěrečnou zprávu o poskytnutých službách.
11. Ukončit spolupráci se službou v jakékoli fázi bez fyzického či psychického nátlaku.
12. Na možnost vyžádat si názor dalšího odborníka.
13. Vyjadřovat se k průběhu a kvalitě poskytovaných služeb a v případě nespokojenosti podat podnět či stížnost.
14. Být seznámen se svými právy a využívat jich.

Pravidla pro podání a vyřízení stížností

V případě nespokojenosti s poskytováním služeb má škola, její zřizovatel, pedagog, žák, rodič zapojeného žáka, případně jiná osoba podat stížnost osobně, písemně poštou, e-mailem či vhozením do poštovní schránky P-centra, telefonicky, anonymně i prostřednictvím zvoleného zástupce, a to následujícím příjemcům:

- a) pracovník P-centra;
- b) vedoucí P-centra (Plachého 6, 301 00 Plzeň; prevence@cppt.cz);
- c) ředitel organizace CPPT, o.p.s. (Plzenecká 13, 326 00 Plzeň, management@cppt.cz);
- d) správní a dozorčí rada CPPT, o.p.s. (Plzenecká 13, 326 00 Plzeň);
- e) zřizovatel organizace – Magistrát města Plzně, radní pro oblast prevence kriminality a protidrogové prevence (nám. Republiky 1, 301 00 Plzeň);
- f) Krajský úřad Plzeň – Odbor zdravotnictví a soc. věcí (P. O. Box 313, Škroupova 18, 306 13 Plzeň, T: 377 195 111, posta@kr.plzensky.cz);
- g) školský ombudsman (ombudsman@msmt.cz, telefon 234 812 211, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1);
- h) Český helsinský výbor (Štefánkova 21, Praha 5, 150 00);
- i) ombudsman ČR (Sídlo veřejného ochránce práv, Údolní 658/39, 602 00 Brno – město).

Postup vyřizování stížností: Ústně podaná stížnost je pracovníkem vždy zapsána a klient na vyžádání obdrží kopii záznamu. Max. lhůta k vyřízení stížnosti je 30 dnů; v této lhůtě musí obdržet stěžovatel odpověď v písemné nebo elektronické podobě. Stížnost vyřizuje vždy vyšší instance, na niž je podána stížnost (stížnost na pracovníka vyřizuje vedoucí, na vedoucího ředitel atd.). V případě anonymní stížnosti, se vyrozumění vyvěšuje na nástěnce umístěné na viditelném místě v P-centru na místě, kam mají klienti běžný přístup.

P-centrum, CPPT, o. p. s.

„poskytuje podporu při řešení a prevenci rizikového chování“.

Poslání

Chceme předcházet vzniku, popř. rozvoji rizikového chování, jako je užívání návykových látek a sociální selhávání v oblasti závislostí, vrstevnických a dalších vztahů. Našimi aktivitami pomáháme dětem i dospělým připravit se a zvládat náročné životní situace spojené s obdobím dospívání a životních změn. Vedeme mladé lidi k zodpovědnému rozhodování.

Okruh osob, kterým služby poskytujeme

- třídní kolektivy základních a středních škol bez dalších rozlišovacích kritérií
- třídní kolektivy zvýšeně ohrožené rizikovým chováním a jeho důsledky
- děti, dospívající a mladí dospělí ohrožení rizikovým chováním a jeho důsledky
- pedagogové, pedagogičtí pracovníci a další pracovníci školy
- rodiny, osoby blízké a osoby jednající v zájmu dítěte

Hlavní cíle

- předcházení vzniku a rozvoji rizikového chování u dětí, dospívajících a mladých dospělých
- podpora dobrého rozhodování vzhledem ke svým potřebám i možnostem
- podpora schopnosti zdravě prosazovat své zájmy a potřeby v rámci rodiny, školy, vrstevnické skupiny a širší komunity
- společné hledání zdrojů k řešení obtížných situací a posilování silných stránek dětí, mladých lidí, rodin a pedagogů
- posilování kompetencí pedagogů v primární prevenci

Principy

- odbornost (Služby zajišťují pracovníci se vzděláním v oboru a pod odbornou supervizí.)
- zapojení a spolupráce (Pravděpodobnost úspěšnosti služby či realizaci žádoucích změn podmiňuje aktivní zapojení a spolupráce všech zúčastněných.)
- respekt (Pracovníci respektují potřeby, zájmy, postoje, hodnotový systém i kulturní východiska klientů služeb.)
- informovanost (Příjemci služeb mají právo být informováni o všech možnostech i limitech služeb a případných důsledcích svých rozhodnutí.)
- partnerství (Pracovník není expertem na život a potřeby příjemců služeb, tím jsou oni sami. Pracovníkova expertnost spočívá v jeho odborné výbavě

umožňující orientaci v problematice, konstruktivní vedení rozhovoru, podporu při hledání možností a zvládání náročných životních situací.)

- bezpečí (Služby garantují osobní bezpečí všech příjemců služeb a ochranu osobních a citlivých údajů s ohledem na platnou legislativu.)
- rovný přístup (Příjemci služeb mají právo na rovný přístup při poskytování služeb bez ohledu na své osobní, sociální a kulturní charakteristiky.)

Služby

Služby jsou certifikované a akreditované dle standardů MŠMT. Není-li uvedeno jinak, jsou služby poskytovány zdarma. Ceny zpoplatněných služeb se odvíjí od platného ceníku P-centra.

SLUŽBY PRO ŠKOLY A PEDAGOGY

1. Vzdělávání pro učitele – www.kotva.cppt.cz

2. Programy pro třídy a jejich učitele

- Program všeobecné primární prevence: pro běžné třídní kolektivy, bez rozdělování na méně či více rizikové.
- Program selektivní primární prevence: pro kolektivy, které se nacházejí v rizikové situaci nebo se rizikově chovají.

SLUŽBY PRO DĚTI, MLADÉ LIDI A JEJICH BLÍZKÉ

Adiktologická a preventivní ambulance „-21”: pro lidi do 21 let a jejich blízké

- strukturovaný program: intenzivní individuální, skupinová a rodinná podpora pro osoby ve věku 12 - 18 let, s obtížemi se závislostním chováním
- individuální a rodinné poradenství a terapie: pro ostatní děti, mladé lidi ohrožené vznikem a rozvojem rizikového chování či rizikovou situací